Línia 4

ABRIL/JUNY 2005 NÚM. 10

Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

Josep Joan Moreso, nou rector de la UPF

Josep Joan Moreso, catedràtic de Filosofia del Dret, és el nou rector de la UPF després d'haver-se proclamat guanyador de les eleccions celebrades l'11 de maig, en què va obtenir un percentatge de vots del 53,6%. L'altre candidat, el professor Andreu Mas-Colell, va aconseguir-ne un 46,4%. Moreso, que va ser escollit mitjançant elecció directa i sufragi universal lliure i secret per primera vegada des de la creació de la UPF, substitueix M. Rosa Virós en el càrrec.

Durant la jornada electoral, prop de 10.500 electors van poder votar en alguna de les dotze meses situades en els diferents edificis de la Universitat. Va destacar l'alta participació del personal docent i investigador —que va arribar a un 87,7% en la categoria de professors funcionaris doctors— i del personal d'administració i serveis (d'un 79,6%). També és remarcable la participació del col·lectiu d'estudiants de primer i segon cicle, que es va situar en el 23,9%. El vot va ser ponderat per sectors de la comunitat universitària, segons els percentatges fixats en els Estatuts de la UPF.

El punt àlgid de la campanya electoral va arribar durant el debat electoral entre els dos candidats, celebrat el 3 de maig a l'auditori de l'àgora i organitzat per l'Assemblea i el Consell d'Estudiants de la UPF.

Entrevista a Josep Joan Moreso, pàg. 6 a 8

3 Presentació del nou Campus de la Comunicació

4 Bona valoració de les titulacions de la UPF

9 Congrés sobre el Cinema Europeu Contemporani

10 Joan Saura, a Periodisme

11 Xè aniversari de l'OCC

12 Mobilitzacions en favor de les Humanitats

15 Descobert un nou sensor de l'estrès oxidatiu cel·lular

NOVA ETAPA AL RECTORAT DE LA UPF

Amb el seu triomf en les eleccions celebrades l'11 de maig, Josep Joan Moreso es converteix en el tercer rector de la Universitat Pompeu Fabra des de la seva creació l'any 1990. Abans que ell han ocupat aquest càrrec els professors Enric Argullol i Murgadas (1990-2001) i M. Rosa Virós i Galtier (2001-2004).

D'acord amb la legislació vigent, el nou rector va ser elegit mitjançant elecció directa i sufragi universal lliure i secret pels 10.500 electors amb dret a vot. Així, la UPF encetava per primera vegada en la seva història un nou format d'elecció del rector, el qual va afavorir la difusió dels missatges electorals dels dos candidats que es van presentar i va incrementar l'ambient d'eleccions entre tots els membres de la comunitat universitària. De la jornada electoral cal destacar-ne l'organització, la normalitat democràtica i l'alta participació que, en algun col·lectiu concret, va acostar-se al 90%.

El programa electoral del nou equip de govern, que es desplegarà en els quatre anys de mandat que ara s'inicien, està basat en tres grans eixos generals. El primer d'ells és conferir un perfil adequat a la UPF en l'àmbit de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, que passa per ser una universitat amb una mida relativament petita pel que fa als estudis de grau i amb un clar biaix cap al postgrau, que ha de ser la via de creixement fins a arribar a representar el 30% del total d'estudiants en cinc anys, i la recerca intensiva i la transferència de tecnologia. El segon eix contempla consolidar el desplegament territorial de la universitat en tres campus: Ciutadella, centrat en l'àmbit de les ciències socials i les humanitats; el Campus del Mar, en l'àmbit de la biomedicina; i Ca l'Aranyó, en l'àmbit de les tecnologies i els continguts de la comunicació. Finalment, hi ha el compromís d'aplicar un model de gestió transparent i un estil de governar proper i dialogant, al servei d'un projecte integrador capaç de donar veu a totes les diverses sensibilitats que hi ha a la universitat.

El nou rector ha manifestat que basarà la seva acció de govern des del respecte a les actuacions dutes a terme per les persones que han estat al capdavant de la institució durant aquests primers quinze anys, alhora que hi afegirà la seva pròpia empremta personal. S'ha compromès a ser lleial al sistema universitari català i ha reclamat que aquest estigui basat en els principis de l'equitat, la cooperació entre les universitats del territori i els incentius, perquè el sistema ha de ser més sensible a l'assoliment d'objectius i premiar les universitats que obtenen bons resultats en docència i recerca. Finalment, tindrà en compte les opinions de tots els membres de la comunitat universitària per fer que el projecte que ha merescut la seva confiança sigui sòlid i estable.

TONI BATLLORI

Presentació del nou Campus de la Comunicació

El 8 d'abril va tenir lloc la presentació del nou Campus de la Comunicació que la UPF està construint al Parc Barcelona Media, en el districte 22@Barcelona. És previst que aquest nou espai aculli tota la formació, la recerca i la producció que la Universitat desenvolupa en l'àmbit de la comunicació, incloent-hi tant les tecnologies com els continguts.

L'acte, presidit per la rectora de la UPF, M. Rosa Virós, i per l'alcalde de Barcelona, Joan Clos, es va celebrar a la nau de l'antic magatzem de Ca l'Aranyó, i també va comptar amb l'assistència del president de la societat 22@Barcelona, Miquel Barceló, i de la presidenta del Consell Social de la UPF, Mercè Sala. Es preveu que la primera fase de les instal·lacions del nou Campus de la Comunicació s'inauguri a l'inici del curs 2006-2007.

Miquel Barceló, M. Rosa Virós i Joan Clos van visitar les obres de Ca l'Aranyó

La UPF, vuitena en nombre de projectes de recerca finançats per la UE

Un informe sobre la participació espanyola en el VI Programa Marc de la UE, elaborat pel Centre per al Desenvolupament Tecnològic i Industrial (CDTI), del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, mostra que la UPF ocupa el vuitè lloc entre les universitats espanyoles pel que fa al nombre de projectes finançats amb fons europeus. Són dades provisionals del curs 2003-2004 i s'han inclòs aquelles universitats amb un volum de finançament superior als dos milions d'euros.

El nombre de projectes de la UPF vinculats al VI Programa Marc és de 21, adscrits als departaments següents: Ciències Experimentals i de la Salut (8), Economia i Empresa (5), Tecnologia (4), Periodisme i de Comunicació Audiovisual (2), i Ciències Polítiques i Socials i Traducció i Filologia, amb un projecte cadascun d'ells. En conjunt, el pressupost global per a tots els projectes de la UPF és de 3.013.298 euros, quantitat que encara es podria incrementar.

I Premi Fons Bibliogràfic de la Cambra de Comerç

El 18 d'abril va tenir lloc a la sala de graus Albert Calsamiglia l'acte de lliurament del I Premi Fons Bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona, sota la presidència de la rectora de la UPF, M. Rosa Virós, i amb la presència dels membres del jurat del premi.

El guanyador va ser Alexander Elu, llicenciat en Economia per la UPF i actualment estudiant de doctorat de la Universitat de Barcelona, amb l'obra *Els inicis de les assegurances socials públiques a Espanya: un estudi econòmic del Retir Obrer (1909-1936)*, un treball centrat en l'origen i primer desenvolupament de l'assegurança pública de vellesa a Espanya, des de la seva creació el 1909 fins a la Guerra Civil.

El guardó, del qual ja s'ha convocat la segona edició, està dotat amb 1.500 euros, i és fruit d'un conveni de col·laboració entre la Cambra de Comerç de Barcelona, la UPF i el Banco Santander Central Hispano. Ha reconegut el millor treball d'investigació sorgit de l'estudi del fons bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona, cedit a la UPF en virtut d'un acord del mes d'abril del 2001, i compost per uns 120.000 volums de monografies i de números de publicacions en sèrie centrats bàsicament en temes econòmics i empresarials.

Alexander Elu en el moment de rebre el guardó

Acord entre l'Institut Català de Cooperació Iberoamericana i l'IDEC

L'Institut Català de Cooperació Iberoamericana (ICCI) i l'Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la UPF van formalitzar el 28 d'abril un acord amb la finalitat de col·laborar en el desenvolupament de projectes encaminats a impulsar el coneixement de la realitat llatinoamericana i a fer créixer la cooperació entre el nostre país i els països de l'Amèrica Llatina.

M. Rosa Virós, rectora de la UPF i presidenta de l'IDEC, i Antoni Traveria, director de l'ICCI, van signar el conveni de col·laboració, que es desenvoluparà per mitjà de diferents modalitats, com ara la cooperació en activitats de formació; la planificació i execució de projectes conjunts; l'organització i participació en programes de cooperació internacional; la utilització de les instal·lacions o el reconeixement de crèdits de determinades activitats o cursos organitzats per l'ICCI, entre d'altres.

Sánchez Piñol visita el Club de Lectura

El 26 d'abril el Club de Lectura de la UPF va rebre la visita de l'escriptor Albert Sánchez Piñol, per comentar la seva obra *La pell freda* (ed. La Campana). Els assistents a la sessió van poder conèixer de prop l'experiència literària d'aquest autor i intercanviar opinions sobre la seva novel·la, que ha suposat tot un fenomen literari, amb més de 70.000 exemplars venuts en català i diverses reedicions en castellà.

El Club de Lectura, una iniciativa del Servei d'Atenció a la Comunitat Universitària (SACU), dedica la seva programació a parlar de diferents obres finalistes del premi Llibreters, organitzat pel Gremi de Llibreters de Barcelona i Catalunya.

Altres escriptors que han visitat enguany el club de lectura són Jordi Ibáñez, autor d'*Una vida al carrer*; Eduard Márquez, amb *El silenci dels arbres*; Enrique de Hériz, amb l'obra *Mentira*, i Jordi Puntí, amb *Animals tristos*.

Bona valoració de les titulacions de la UPF

Les titulacions de la UPF continuen entre les millors valorades de l'Estat, segons es desprèn del rànquing que va publicar el 4 de maig el diari *El Mundo* dels cinc millors centres universitaris —públics i privats— que imparteixen les 50 titulacions amb major demanda a Espanya, i que situa la Universitat en la vuitena posició global, la mateixa que l'any passat.

Comparant l'informe d'enguany amb l'edició del 2004, i pel que fa a les titulacions de la UPF que han pujat en el rànquing, trobem els estudis de Ciències Polítiques, Comunicació Audiovisual i Relacions Laborals, que han passat de la segona a la primera posició, i Ciències Empresarials, que ha remuntat del cinquè al segon lloc. La llicenciatura en Dret ha baixat lleugerament, ja que ha passat de la segona a la tercera posició. Administració i Direcció d'Empreses i Economia han mantingut la segona posició, i Traducció i Interpretació continua ocupant el cinquè lloc.

Per elaborar aquest informe, que enguany complia la seva cinquena edició, s'han considerat 25 criteris valoratius, repartits entre aquests grups: demanda universitària, recursos humans, recursos físics, pla d'estudis, resultats acadèmics i informació de context. A més, s'han tingut en compte classificacions nacionals i internacionals i l'opinió de professionals, empreses de selecció i tres mil professors universitaris.

Diada de la Solidaritat

El 19 de maig la UPF va celebrar la seva anual Diada de la Solidaritat, que va incloure tot un programa d'activitats relacionades amb diferents aspectes de la cooperació i el desenvolupament, i que es va allargar fins l'endemà, dia 20.

Els edificis Jaume I i Roger de Llúria van acollir conferències, taules rodones, una fira d'entitats i ONG, tallers, una gimcana solidària, exposicions, una lectura de contes i concerts, entre d'altres. També es van poder visitar dues exposicions: "Microcrèdits i microfinances", cedida per la fundació Un Sol Món, de Caixa Catalunya, i "Romeo i Romeo", centrada en la situació legal de l'homosexualitat a escala mundial, organitzada per l'associació d'estudiants Sin Vergüenza.

Els records del franquisme, recuperats per la UPF

El projecte "Fer present la memòria", adreçat a recuperar les vivències de persones grans que van viure de ple la dictadura franquista i que majoritàriament participen en les aules de la gent gran adscrites a la UPF, ha cobert la seva primera fase de recerca i entra en un període d'anàlisi de dades, redacció i difusió dels resultats.

M. Rosa Virós, rectora de la UPF, i Joan Saura, conseller de Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya, van signar el 29 d'abril un conveni de col·laboració en virtut del qual l'esmentat departament subvencionarà la UPF amb 15.300 euros, que permetran la continuació del treball.

L'acte també va comptar amb la presència dels membres de la comissió rectora del projecte: Tomàs de Montagut, vicerector de Relacions Institucionals i secretari general de la UPF; Jordi Pericot, professor del Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual de la UPF, i Elisabet Almeda, exprofessora de l'àrea de Sociologia de la UPF i actualment professora de la UB, que coordina i dirigeix el treball.

M. Rosa Virós, Joan Saura i Jordi Pericot en un moment de l'acte

Josep Joan Moreso pren possessió com a rector

L'acte de presa de possessió de Josep Joan Moreso com a rector de la UPF va tenir lloc el 30 de maig al campus de la Ciutadella. Va estar presidit pel conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Carles Solà, i va comptar amb l'assistència de Joan Clos, alcalde de Barcelona, i dels rectors de deu universitats catalanes. També hi van ser presents la rectora sortint, M. Rosa Virós, la presidenta del Consell Social de la UPF, Mercè Sala, i el primer rector de la Universitat, Enric Argullol, entre d'altres convidats.

En la seva intervenció, M. Rosa Virós va defensar la feina realitzada durant el seu mandat: "Crec que la tasca que vaig assumir ara fa quatre anys ha anat en la línia del programa que vaig proposar a la comunitat universitària de la UPF per ser elegida rectora", va afirmar. També va desitjar sort al nou rector, donant-li tot el seu suport.

Josep Joan Moreso, per la seva part, va iniciar el seu parlament fent un breu repàs a la seva trajectòria personal. Al llarg del discurs va fer esment de les tres lleialtats en què considera que s'haurà de basar la seva tasca: en la història institucional de la UPF, una universitat amb quinze anys d'història que avui és una realitat gràcies "a l'esforç, la saviesa i la generositat de moltes persones"; en el sistema universitari català i en les persones que formen part de la comunitat universitària. Va concloure afirmant que "articular consistentment aquestes tres lleialtats sense frustrar-ne cap és un repte molt important".

Finalment, el conseller Solà també va fer una intervenció, en la qual va donar les gràcies a la rectora sortint per la tasca realitzada, i va encoratjar el nou rector a conduir aquesta important etapa que la UPF haurà d'afrontar els propers anys, en el marc de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

L'endemà de la seva presa de possessió, Josep Joan Moreso va completar el nou equip de govern, format pels vicerectors i vicerectores següents: Jaume Casals i Pons (Professorat); Ferran Sanz Carreras (Política Científica); Jaume Guillamet Lloveras (Infraestructures i Fundacions); Tomàs de Montagut i Estragués (Relacions Institucionals i secretari general); Daniel Serra de la Figuera (Economia i Promoció); Josep Eladi Baños Diez (Docència i Ordenació Acadèmica); María Morrás Ruiz-Falcó (Postgrau, Doctorat i Relacions Internacionals); Carles Ramió Matas (Planificació i Avaluació); Carmen Pérez Vidal (Promoció Lingüística), i Pelegrí Viader Canals (Comunitat Universitària).

M. Rosa Virós, Josep Joan Moreso i Carles Solà

Entrevista a Josep Joan Moreso, rector de la UPF

Per Mònica Terribas

En aquesta entrevista, Josep Joan Moreso respon a les preguntes de la periodista Mònica Terribas. La cap d'edició i conductora de l'informatiu *La Nit al Dia* és una cara molt coneguda pels telespectadors catalans, molts dels quals segurament desconeixen que compagina el periodisme amb la vida acadèmica. Terribas, doctora en Ciències de la Informació per la Universitat de Stirling (Escòcia), va incorporar-se a la UPF l'any 1993 i és professora titular del Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual.

Quins són els problemes que té avui en dia la Universitat Pompeu Fabra?

El primer és molt general: la UPF ha d'aconseguir un perfil clar en el sistema universitari català, perquè la nostra Universitat és, en comparació amb les altres universitats públiques de Barcelona, molt més petita pel que fa al nombre d'estudiants de grau i, d'altra banda, tampoc és una universitat territorial en ser de Barcelona. El que volem per a la UPF és definir-la com una universitat amb un clar biaix cap al postgrau i la recerca intensiva, perquè a Catalunya no tenim cap universitat d'aquestes característiques. A més, el nostre creixement en estudiants de postgrau ens ajudaria a millorar l'actual sistema de finançament de la UPF, que és molt ajustat.

Aquest biaix cap a la recerca no xoca amb l'actual immobilisme universitari relacionat amb la poca activitat de recerca que tenim?

No és el cas de la UPF on, segons els nostres indicadors, el 85% dels doctors a temps complet participen en projectes de recerca competitius i tots els departaments tenen elevats índexs de publicacions. No tenim l'immobilisme que pot haver-hi a d'altres universitats i la nostra mida i joventut ens fa ser més flexibles per fer aquesta inclinació cap a la recerca.

Amb la futura implantació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), es dóna la paradoxa que a Catalunya hi ha una forta competència entre totes les universitats públiques i privades. No creu que ha arribat el moment de la col·laboració entre les universitats catalanes per millorar la projecció i el repte de la convergència amb Europa?

Som un país petit i amb uns recursos limitats i, efectivament, fa falta més cooperació entre, com a mínim, les universitats públiques de Barcelona. Hi ha moltes coses que tots plegats faríem millor si cooperéssim. Una certa competitivitat és bona si es dóna un rerefons de cooperació, perquè només competir sense cooperar no és bo per al país. Ara es donen unes condicions millors per iniciar aquesta col·laboració interuniversitària.

Totes les universitats reclamen a la Generalitat un millor finançament per dur a terme els seus projectes de recerca o de noves infraestructures. Vostè també reclama que el Govern faci aquesta aposta estratègica?

És evident que sí, però al mateix temps reclamo que el sistema de finançament universitari català es basi en tres principis: l'equitat, atribuint a cada universitat els recursos necessaris en funció de les seves característiques i necessitats; la cooperació, que, com ja he esmentat, la considero imprescindible; i finalment, els incentius, perquè el sistema ha de ser més sensible als resultats obtinguts i ha de premiar les universitats que obtenen bons resultats en docència i recerca, i l'actual model no ho preveu.

Arran de les queixes per la proposta d'un catàleg de noves titulacions, creu que les universitats han abusat els darrers anys en oferir massa titulacions sense fixar-se en les necessitats de la societat i en el perfil dels universitaris que aquesta demanava?

És cert que hi ha hagut una oferta excessiva i, sobretot, les universitats han abusat oferint titulacions que no tenen una demanda clara. Tots els estudis impartits a la UPF, però, tenen més demanda que oferta. A més, vam suprimir la diplomatura en Gestió i Administració d'Empreses en observar que no assolia la demanda adequada, a canvi d'augmentar el nombre de places de Ciències Polítiques i de l'Administració, que tenia un dèficit de places evident.

Josep Joan Moreso Mateos va prendre possessió del càrrec de rector de la Universitat Pompeu Fabra el 30 de maig passat. Moreso (Tortosa, 1959) és doctor en Dret per la UAB i catedràtic de Filosofia del Dret de la UPF des del 2000, on els últims quatre anys ha estat vicerector de Professorat i de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

La UPF té pendent, des de fa molts anys, l'autorització per impartir Medicina. Com estan les negociacions?
Encara són incipients, però ja he iniciat les converses pertinents amb el conseller d'Universitats i amb el rector de la UAB, atès que la unitat docent de l'Hospital del Mar depèn d'aquesta universitat. De fet, ja estem col·laborant amb ells impartint conjuntament els estudis de segon cicle de l'Àsia Oriental. De cara a l'EEES, les universitats hem de col·laborar en els postgraus, perquè podríem oferir conjuntament estudis de molta qualitat per atraure estudiants de fora de Catalunya, que és la solució per afrontar la davallada demogràfica dels estudiants catalans que, segons alguns estudis, farà disminuir la demanda universitària entorn el 5% en els propers deu anys.

Com compaginarà la Pompeu Fabra l'obertura cap a l'exterior amb el manteniment d'una identitat vinculada al territori?
En aquest sentit, opino que Catalunya, un país petit que té una llengua minoritària en el context europeu, hauria de seguir l'exemple dels països europeus que tenen una situació similar i un sistema universitari consolidat com, per exemple, el cas de Finlàndia. Allà, les classes s'imparteixen en finlandès, en suec, i també en anglès, que és la *lingua franca* de la comunitat acadèmica internacional.

Hi ha un cert desencís en la base del personal de recerca de les universitats, en concret, entre els joves investigadors. Podrà aquest col·lectiu fer carrera investigadora sense entrebancs?
El desencís ha augmentat pels canvis en la legislació universitària, perquè tant la LOU com la LUC no van dissenyar un mecanisme adequat de transició cap a les noves figures de professorat. Ara sembla que en el projecte de reforma de la Llei orgànica d'Universitats es preveurà un accés més fàcil i més raonable a una plaça de professor permanent. D'altra banda, tinc esperança en el compliment dels programes electorals dels governs espanyol i català, que manifestaven el compromís de doblar el pressupost destinat a R+D+I. Això possibilitarà la contractació de més investigadors pel sistema i és una via d'esperança per a aquest col·lectiu de joves investigadors. Pensem que al nostre país hi ha un dèficit d'aquest personal en relació amb el nombre d'habitants.

Posar més investigadors al sistema passa també perquè l'empresa privada en contracti.
Una part important de la recerca aplicada i de la transferència de tecnologia ha de passar per aquesta via, sense oblidar, però, la importància de la recerca bàsica que es desenvolupa a les universitats. Hem de ser conscients que Catalunya se la juga en un moment de crisi del nostre teixit industrial per causa de la globalització. Si no apostem per tenir un sistema universitari de major qualitat i una recerca aplicada competitiva, ens la juguem com a país. El govern català ja ha pres les primeres mesures i, per primer cop, es donaran beques postdoctorals als investigadors que facin la seva recerca a les empreses.

Quines empremtes visibles marcaran el seu mandat de quatre anys que tot just ara comença?
Hi ha un projecte que serà fonamental: Ca l'Aranyó, perquè agrupa moltes coses i perquè representa conceptualment el nostre model d'Universitat. D'entrada, la construcció d'un espai físic, el nou Campus de la Comunicació. També serà l'expressió de l'aplicació de l'Espai Europeu a totes les titulacions, que passa per l'adaptació dels edificis a aquesta nova manera d'ensenyar. Ca l'Aranyó també serà l'expressió de la potencialitat dels postgraus interdisciplinaris, amb una barreja d'estudis, i de la dedicació intensiva a la recerca, bé sigui aplicada o la

"Si no apostem per tenir un sistema universitari de major qualitat i una recerca aplicada competitiva, ens la juguem com a país"

transferència de tecnologia, perquè viurem en un entorn propici a això, el 22@, on ja hi ha empreses d'aquest sector capdavanter. A més, l'impuls de la UPF a la creació del Centre d'Innovació Barcelona Media ha estat cabdal per a la creació d'aquest nou centre tecnològic.

Hi ha prou imbricació i complicitat entre el personal docent i el d'administració i serveis o encara vivim en una universitat, diguem-ne, de castes?

Mai n'hi ha prou. Com diuen els tècnics en gestió de recursos humans, les dues institucions més difícils de gestionar són els hospitals i les universitats perquè tenen un disseny molt complex, on conviuen, respectivament, dos col·lectius que tenen la seva pròpia lògica. No hi ha una línia jeràrquica com a l'empresa privada o en una altra administració pública. Hi ha encara molt per fer i hem de ser capaços, entre tots els col·lectius, de millorar les relacions. No crec, però, que a la universitat les relacions siguin especialment conflictives. D'altra banda, crec que el repte també és present en les relacions entre els membres d'un mateix col·lectiu, perquè la jerarquia funcional ha de ser compatible amb un tracte dialogant.

Creu que Catalunya, en l'àmbit universitari, podrà liderar a escala estatal el procés cap a l'EEES? Dit d'una altra manera, estan les universitats públiques catalanes en una posició dèbil respecte de Madrid, que és on es prenen les grans decisions estratègiques?

No ho crec, malgrat els darrers incidents en alguns àmbits concrets, com ara els conflictes amb les titulacions d'Humanitats. Les universitats catalanes exerceixen, en general, una funció de lideratge en el sistema espanyol en tots els contextos on actuen. Respecte de la implantació de l'EEES, hi ha més sintonia entre les universitats catalanes que entre qualsevol de les espanyoles entre elles, on hi ha moltes més resistències als canvis i més prejudicis.

En la defensa dels interessos comuns és millor que les universitats catalanes tinguin els mateixos criteris. Hi ha prou unió entre els rectors catalans per fer estratègies comunes en aquests moments de canvis importants?

N'hi ha, i un exemple el tenim en el programa pilot de la Generalitat d'adaptació d'algunes titulacions universitàries a l'EEES, però n'hi hauria d'haver més. Hi ha acceptació del que suposa la convergència universitària amb Europa i comprensió d'allò que representa. També hi ha sintonia entre tots nosaltres en la definició d'un model general que, amb les excepcions que calgui, es concretaria en unes titulacions amb una durada de tres anys, seguides de dos anys més.

El conseller d'Universitats, Carles Solà, està exercint de líder en la direcció d'aquestes polítiques unitàries?

Crec que no li pertoca fer de líder, perquè aquesta no és la seva funció, atès que les universitats són institucions autònomes. El que ha de fer el conseller, i em consta que sí que ho fa, és ser un bon coordinador de les iniciatives de les universitats i tractar de treure de cadascuna d'elles el millor per sumar i dissenyar el marc que interessa al país per anar endavant. El que les universitats mai hem vist bé, perquè laminaria la nostra autonomia, és que el conseller fos com un "superrector" de les universitats catalanes.

Què li fa més il·lusió assolir durant aquesta nova etapa al capdavant de la UPF?

M'il·lusionen diverses coses. D'una banda, ser capaços d'implantar l'Espai Europeu mantenint la qualitat en el grau i, mitjançant el nostre desplegament en el postgrau, trobar el nostre perfil propi d'universitat en el sistema universitari català. M'il·lusiona conduir un projecte on tots els membres de la comunitat universitària de la UPF se sentin orgullosos de formar-ne part, com així va passar durant els primers anys de vida de la institució. Em fa il·lusió que la UPF sigui realment una universitat de qualitat amb aquest perfil que he esmentat de ser una universitat de tots, i que sigui vista així per tothom. Vull que la UPF sigui percebuda com una universitat pública que actua amb lleialtat en el sistema públic i que la societat la concebi com a tal.

Quines virtuts dels anteriors rectors s'emporta Josep Joan Moreso al Rectorat?

Del rector fundador, Enric Argullol, voldria tenir l'afortunada combinació de saviesa, de visió de futur i de capacitat d'aprofitar l'oportunitat històrica que hi va haver en el moment de crear-se la UPF. Ell, el 1990, va veure molt bé l'escletxa que quedava enmig de les tres grans universitats públiques d'aleshores. A mi m'agradaria veure les escletxes que ara tenim a l'abast. De la meva predecessora, M. Rosa Virós, amb qui he col·laborat els darrers quatre anys, voldria no deixar de tenir mai la seva indestructible defensa de l'interès públic per sobre dels legítims interessos particulars.

De Gran Vull Ser Lingüista

El 23 de maig es va celebrar a l'edifici Rambla la jornada De Gran Vull Ser Lingüista. Aprenent amb els Científics de la Universitat, una experiència pionera al nostre país, organitzada per l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la UPF, en la qual van participar molts professors d'aquest centre de recerca coordinats per la professora Rosa Estopà.

La jornada va aplegar més de 200 nens i nenes provinents de sis escoles d'arreu de Catalunya i d'edats compreses entre els 9 i els 11 anys, amb l'objectiu de parlar-los amb naturalitat sobre qüestions relacionades amb l'ús de la llengua i les seves aplicacions lingüístiques.

L'activitat es va estructurar com si es tractés d'un congrés: després de l'acte de benvinguda, van tenir lloc dues sessions paral·leles i quatre conferències al llarg de les quals es va fer una tasca de divulgació científica sobre què són els diccionaris i com s'elaboren, com evolucionen les llengües, per què existeixen les paraules o com saben els ordinadors la llengua en la qual escrivim un text. Les respostes a les preguntes que els escolars van plantejar durant el debat que va seguir a cada conferència van suposar un repte divulgatiu per als investigadors, a la vegada que enriquidor.

Tota aquesta experiència quedarà recollida en el llibre *Parlant de llengua amb nens i nenes*, que publicarà l'editorial Graó en català i també en castellà, a la vegada que s'emmarca en el seguit d'activitats que enguany s'estan duent a terme per celebrar el desè aniversari (1995-2005) de la creació de l'IULA.

Congrés Internacional sobre el Cinema Europeu Contemporani

Del 30 de maig al 3 de juny es va celebrar el I Congrés Internacional sobre el Cinema Europeu Contemporani (CICEC), que va tenir lloc a l'auditori del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), i que va estar organitzat pel Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual de la UPF i pel Grup CINEMA (Col·lectiu d'Investigació d'Estètica dels Mitjans Audiovisuals), format per 18 investigadors de 16 universitats espanyoles.

El Congrés, dirigit per Domènec Font, degà dels Estudis de Comunicació Audiovisual de la UPF, va reunir a Barcelona reconeguts experts internacionals, que van debatre al voltant de qüestions relacionades amb el cinema europeu contemporani, com ara la seva identitat o els corrents estètics que el defineixen. A més, prestigiosos cineastes europeus van presentar algunes de les seves pel·lícules més emblemàtiques i es van emetre projeccions obertes al públic en general. Va destacar la presència dels cineastes Aleksandr Sokurov —al qual el Congrés va dedicar una retrospectiva—, Olivier Assayas, Béla Tarr, Paulo Branco, o els espanyols Víctor Erice, José Luis Guerín, Marc Recha o Joaquim Jordà, entre d'altres.

Aleksandr Sokurov durant la conferència a la UPF

Aprofitant l'estada de Sokurov a Barcelona, els Estudis de Comunicació Audiovisual de la UPF el van convidar a participar en una conferència, que va tenir lloc el dia 2 de juny a l'auditori de l'edifici Rambla, i que va comptar amb la presentació de Domènec Font. El director rus, un dels estendards mundials d'un tipus d'obres que es proclamen art abans que espectacle, va parlar d'aquesta particular visió que té del cinema i de la seva trajectòria. Sokurov és autor dels films *Elegía de Moscú* (1987), *Eastern Elegy* (1996), *Madre e hijo* (1997), *El arca rusa* (2000), *Padre e hijo* (2003), o la recent *Solntse* (2005), entre d'altres.

Joan Saura, a la Jornada de Simulació Professional de Periodisme

El conseller de Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya, Joan Saura, va participar en una nova Jornada de Simulació Professional, organitzada pels Estudis de Periodisme, que va tenir lloc el 27 de maig, a l'auditori de l'edifici Rambla, i que va anar adreçada als estudiants de primer curs d'aquests estudis.

Després d'una presentació a càrrec del professor Carles Singla, cap d'estudis de Periodisme, Joan Saura va oferir una conferència de premsa, en la qual els alumnes van actuar com a veritables professionals de la informació i li van formular preguntes al llarg d'una hora aproximadament. El conseller va parlar de temes relacionats amb l'actualitat política catalana, com ara la proposta de nou Estatut, la sanitat o el sistema de pensions.

La Jornada de Simulació Professional facilita als estudiants de Periodisme la possibilitat de realitzar una pràctica professional a partir d'una experiència directa i real. Amb el material recollit, els alumnes es reparteixen en grups de treball i elaboren productes informatius de premsa, ràdio i televisió.

Alumnes de Comunicació Audiovisual premiats a Open Radio '05

Dos treballs realitzats per alumnes dels Estudis de Comunicació Audiovisual de la UPF van estar entre els guanyadors del concurs de programes radiofònics convocat en el marc de la tercera edició del certamen Open Radio. Aquesta trobada anual d'àmbit internacional sobre creativitat i nous formats radiofònics, organitzada pel Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, va tenir lloc entre el 12 i el 15 d'abril, i també va incloure tallers, taules rodones i sessions de *workshop*.

Els dos programes dels estudiants de la Universitat que van resultar finalistes són *El so de l'horror: memòria d'Hipercor*, de Marc López i Carles Moreno, i *ÍndexFM*, presentat col·lectivament pels alumnes de l'assignatura Nous Formats Radiofònics del curs 2003-2004. El jurat del concurs estava format per directius, responsables i representants d'emissores de ràdio catalanes públiques i privades.

Inaugurat el Secretariat Permanent de la Creu Roja de la Mediterrània

El president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, va presidir el 28 de març la cerimònia d'inauguració del Secretariat Permanent de les Societats de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja de la Mediterrània, ubicat a la quarta planta de l'edifici Rambla de la UPF. Aquest òrgan vol promoure el diàleg, la cooperació i el flux d'informació entre les 24 societats nacionals de la conca mediterrània que formen part de la institució humanitària.

L'acte inaugural també va comptar amb la presència del president de la Federació Internacional de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja i de la Creu Roja a Espanya, Juan Manuel Suárez del Toro, a més d'altres autoritats d'aquesta institució, la UPF i l'Ajuntament de Barcelona.

V Concurs de Traducció

El V Concurs de Traducció de francès i alemany per a l'ensenyament secundari, una iniciativa de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UPF, es va celebrar enguany amb una participació que va augmentar respecte a edicions anteriors i que es va situar en més de 500 alumnes, provinents de prop de quaranta escoles i instituts de tot Catalunya.

El concurs anava adreçat als alumnes de secundària que estudien francès i alemany, així com als que estudien aquestes dues llengües a les escoles oficials d'idiomes, a l'Institut Francès, a l'Institut Alemany i a d'altres entitats similars. Els participants van haver de triar un text no literari en francès o alemany, i traduir-lo al català o al castellà, en unes proves que van tenir lloc el passat mes de març. El 28 de maig, a l'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer del campus de la Ciutadella, va tenir lloc l'acte de lliurament dels premis, amb la presència d'autoritats de la UPF i de les diferents entitats col·laboradores.

Xè aniversari de l'OCC

El president de la Fundació Cultura de Paz, Federico Mayor Zaragoza, va pronunciar el 4 d'abril la conferència "Ciencia, sociedad, medios de comunicación", amb motiu de l'acte de celebració del Xè aniversari de la creació de l'Observatori de la Comunicació Científica, que va tenir lloc a l'auditori de l'Institut d'Educació Contínua (IDEC).

L'acte, presidit per la rectora, M. Rosa Virós, va comptar amb l'assistència del conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) de la Generalitat de Catalunya, Carles Solà, així com del president de Novartis España, Jesús Acebillo, i del director de l'OCC, Vladimir de Semir.

D'esquerra a dreta: Jesús Acebillo, Carles Solà, M. Rosa Virós, Federico Mayor Zaragoza i Vladimir de Semir.

L'Observatori de la Comunicació Científica és un centre especial de recerca vinculat al Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual de la UPF. Va ser creat fa deu anys gràcies a la iniciativa conjunta de la UPF i la Generalitat de Catalunya a través del DURSI i realitza una intensa activitat tant en investigació sobre el procés de transmissió i comprensió social de la ciència com en el foment de la participació i debat social.

Jornades sobre el Català a les Noves Tecnologies

La tercera edició de les Jornades sobre el Català a les Noves Tecnologies es va celebrar del 14 al 16 d'abril a l'edifici França de la UPF, seu de l'Escola Superior Politècnica de la Universitat, i va incloure ponències, taules rodones, tallers i una festa d'instal·lació de programari en català.

Les Jornades, organitzades per Softcatalà, l'Institut Joan Lluís Vives, la UPF, la Secretaria de Política Lingüística i la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, tenien com a objectiu proporcionar a l'usuari final informació sobre la situació del català a les noves tecnologies, actuar com a punt de trobada entre tots els actors i usuaris i ser un fòrum de reflexió sobre el futur del català en aquest àmbit.

Trobada d'experts en Neurociència Computacional

De l'1 al 3 de juny es van celebrar a l'edifici França les primeres jornades de treball que van reunir especialistes en neurociència computacional per a l'enteniment de les funcions cerebrals. Aquesta iniciativa va estar organitzada pel professor Gustavo Deco, investigador ICREA del Departament de Tecnologia de la UPF, i va comptar amb el patrocini de l'European Science Foundation (ESF).

Hi van participar eminents científics d'aquest àmbit del coneixement i la recerca, tant teòrics com experimentals, que van intentar esbrinar com es poden integrar les dades provinents de la neurociència teòrica en models experimentals, és a dir, com a partir dels càlculs teòrics es poden representar de manera fidedigna les funcions cerebrals, tant en l'àmbit cel·lular com en el global, del comportament humà. La trobada també pretenia marcar i definir les bases teòriques necessàries que queden encara per desenvolupar.

Freesound Project: el so és un bé lliure

Ha nascut Freesound, una comunitat en línia que ofereix una plataforma estable perquè músics, artistes i investigadors puguin intercanviar sons d'una manera lliure i gratuïta. El projecte ha estat impulsat pel Grup de Tecnologia Musical (GTM) de la UPF i permet obtenir i també aportar nous sons a través d'Internet.

En contrast amb l'enfocament de la indústria musical que s'entossudeix a controlar la propietat intel·lectual, "un dels objectius principals d'aquest projecte és facilitar treballs de recerca que estudiïn les relacions entre grans col·leccions de sons que sovint han de ser adquirides a preus molt elevats. Esperem poder rebaixar el cost i afavorir amb això l'entrada a un camp apassionant per permetre que es duguin a terme projectes de recerca que fins ara no han estat possibles", va manifestar el seu director, Xavier Serra.
(http://freesound.iua.upf.edu/)

El CRES avalua el sistema sanitari espanyol

El Centre de Recerca en Economia i Salut (CRES) de la UPF ha realitzat l'estudi "Baròmetre per al diagnòstic i estudi d'evolució del sistema sanitari espanyol", per encàrrec de la Fundació BBVA. El treball, dirigit conjuntament per Guillem López Casasnovas, catedràtic d'Economia Aplicada de la UPF i director del CRES, i per Marc Sáez, professor de la Universitat de Girona, avalua l'estat del sistema sanitari espanyol i ha estat elaborat a partir d'una enquesta formulada a 99 professionals sanitaris i economistes experts en l'àmbit de l'economia de la salut de tot l'Estat.

Els enquestats valoren positivament la qualitat, l'equitat i l'eficiència del sistema assistencial sanitari, així com el seu procés de descentralització autonòmic. Com a aspectes menys valorats s'apunten, entre d'altres, la poca implicació dels metges en l'atenció primària o l'escàs rigor científic de la política sanitària. La conveniència d'incloure l'odontologia en les prestacions públiques sanitàries, excloure l'actual exempció indiscriminada en els copagaments a pensionistes o suprimir el sistema MUFACE són algunes qüestions que els enquestats tindrien en compte per millorar el sistema sanitari públic espanyol.

L'intercanvi d'informació tributària a la UE a debat

L'àrea de Dret Financer i Tributari del Departament de Dret de la UPF, amb la col·laboració de la Universitat d'Almeria i l'Institut d'Estudis Fiscals del Ministeri d'Hisenda, va organitzar el 27 de maig al campus de la Ciutadella la Jornada sobre Intercanvi d'Informació Tributària entre Estats Membres de la Unió Europea, en la qual van participar diferents experts en la matèria d'àmbit espanyol i europeu.

Ponències, col·loquis i una taula rodona van configurar el programa de la trobada, que es va centrar en temes com ara l'estat en què es troba actualment l'intercanvi d'informació tributària a la Unió Europea, l'experiència acumulada fins ara, les modalitats de prestació d'assistència tributària o la delimitació del marc jurídic en aquest àmbit.

Mobilitzacions en favor dels estudis d'Humanitats

El 5 de maig una delegació d'estudiants d'Humanitats de la UPF, acompanyats de representants d'aquests estudis a Catalunya, va lliurar un total de 6.708 signatures recollides fins a aquell moment de suport al Manifest en defensa del grau d'Humanitats a M. Antonia García Benau, secretària general del Consell de Coordinació Universitària del Ministeri d'Educació i Ciència, i a Carles Solà, conseller del DURSI.

La jornada reivindicativa va començar a mig matí a l'àgora Jordi Rubió i Balaguer, amb la lectura pública del Manifest per part dels estudiants. Després del lliurament de signatures, que va tenir lloc en presència de la rectora de la UPF, M. Rosa Virós, el conseller i la secretària general es van reunir amb representants dels estudis d'Humanitats de Catalunya, que sumen el 40% dels alumnes d'aquest àmbit de tot l'Estat, i amb la delegació d'estudiants.

Carles Solà i M. Antonia García Benau van participar al llarg del matí a la jornada La Nova Ordenació dels Cicles Universitaris. Cap a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, organitzada per l'Observatori de l'Evolució de les Institucions (OBSEI) de la UPF. L'acte es va centrar en els recents canvis normatius produïts per l'aprovació el gener passat dels reials decrets reguladors de grau i de postgrau, amb els quals es pretén orientar l'estructuració dels estudis universitaris cap a l'horitzó de la convergència europea i el futur Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

Concentració d'estudiants d'Humanitats durant la lectura del Manifest

Premis i nous càrrecs per a professors

Vicenç Navarro, professor del Departament de Ciències Polítiques i Socials, va ser premiat amb el premi The Golden Apple, que els estudiants de doctorat de la Universitat Johns Hopkins, de Baltimore (EUA), donen al millor curs realitzat durant l'any acadèmic 2004-2005. Aquest curs, que portava per títol The Political Economy of Social Inequalities, anava adreçat als estudiants del doctorat en Polítiques Públiques, Ciències Polítiques i Sociologia, que el professor Navarro va impartir durant el primer trimestre d'enguany.

Vicenc Navarro

El professor del Departament d'Humanitats José M. Micó, per la seva part, va guanyar el premi internacional Diego Valeri, per la traducció a l'espanyol d'*Orlando furioso*, un títol publicat per la col·lecció Biblioteca de Literatura Universal d'Espasa Calpe i obra del poeta renaixentista italià Ludovico Ariosto. Aquest guardó, que forma part del prestigiós premi Monselice, instituït l'any 1971, s'atorga a la traducció d'una obra literària italiana a qualsevol llengua estrangera.

José M. Micó

Xavier Freixas, degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials, va ser nomenat president del nou comitè de regulació basada en el risc de l'associació Global Association of Risk Professionals (GARP). Entre les funcions del nou comitè destaca la supervisió de dos programes de formació promoguts recentment per aquesta associació per als professionals del sector bancari i d'institucions financeres d'arreu del món.

Xavier Freixas

Marc Carrillo, catedràtic de Dret Constitucional, va ser designat pel govern català nou membre del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya. D'aquesta manera inicia un mandat de quatre anys, ampliable a quatre més, i es converteix en un dels set consellers que integren aquest òrgan consultiu, que vetlla per l'observança i el compliment de la Constitució i l'Estatut.

Marc Carrillo

Jornades sobre R+D+I

La UPF va acollir del 9 a l'11 de juny a l'edifici Roger de Llúria les Jornades R&D and Innovation in the Development Process. A New Look at Theory, Evidence and Policies, que van reunir els millors experts internacionals que investiguen sobre els efectes de la R+D+I en els processos de desenvolupament, juntament amb responsables i assessors en política científica i tecnològica.

Les Jornades, organitzades pel Banc Mundial (divisió de l'Amèrica Llatina) i pel Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) de la UPF, van tenir per objectiu consolidar una recerca rigorosa sobre els efectes de la R+D+I en el creixement econòmic, tant des del punt de vista teòric com pràctic, per detectar quines polítiques públiques poden ser més eficients en aquest àmbit emergent.

William F. Maloney (Banc Mundial), Ramon Marimon (UPF, CREI i CREA) i Paul Romer (Universitat de Stanford) van ser els organitzadors d'aquest esdeveniment, que va aplegar participants provinents sobretot de la Unió Europea, els Estats Units i l'Amèrica Llatina. Paral·lelament a les presentacions i discussions de les ponències, es van celebrar tres debats centrals sobre l'aplicació de polítiques en l'àmbit de la R+D+I.

III edició de "Viu la Ciència Contemporània"

La Unitat de Senyalització Cel·lular del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF va participar el passat mes de maig en una nova edició de la fira VCC05, que enguany es va ubicar a l'edifici de la Pedrera de Barcelona i que tenia com a principal objectiu apropar la recerca bàsica als ciutadans.

La mostra es va estructurar al voltant de deu unitats o mòduls d'exposició des dels quals es van presentar investigacions recents relacionades amb la biomedicina: senyals cel·lulars, al·lèrgies, telemedicina; amb el medi ambient: climatologia, energies renovables, gestió dels boscos i del mar; o amb les noves tecnologies: realitats virtuals, jocs i simulacions per ordinador.

La fira va estar organitzada conjuntament pel Parc Científic de Barcelona i la Societat Catalana de Biologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, i va comptar amb el suport i la col·laboració de la Fundació Caixa Catalunya i del Ministeri d'Educació i Ciència.

Jornada Científica sobre probiòtics i prebiòtics

El 6 de juny es va celebrar a la sala d'actes Josep Marull de l'IMIM la IV Jornada Científica a càrrec dels estudiants de tercer curs de la llicenciatura en Biologia de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida de la UPF. La Jornada, que forma part de les activitats previstes per a aquest curs acadèmic dins de l'assignatura Microbiologia, va portar per títol "Probiòtics i prebiòtics: realitat o negoci".

Es va debatre la pertinença de determinats missatges de caire beneficiós i saludable per a l'organisme que anuncien alguns productes alimentaris, ja sigui en la seva etiqueta o en els seus reclams publicitaris. Es va clarificar la conveniència de l'ús de termes com *prebiòtic* i es va explicitar de què s'està parlant quan es diu que un aliment és o té un efecte probiòtic.

Cal destacar que pel seu gran interès pedagògic i formatiu aquesta activitat va tenir caràcter obert, però va ser especialment adient per al professorat de secundària que imparteix la matèria de Biologia i per als futurs estudiants d'aquesta disciplina.

Premi de recerca Gemma Rosell i Romero 2005

Sergi Regot Rodríguez, alumne de quart curs de Biologia a la UPF, va guanyar el premi de recerca Gemma Rosell i Romero 2005 amb el treball "Transport nucleoplasmàtic de SAPK". És la primera edició d'aquest premi i l'atorga l'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut de Catalunya, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears (ACMCB), la revista *Omnis cellula*, la Universitat de Barcelona (UB), i la família Rosell Romero. El premi es va lliurar el 31 de març a la UB i està dotat amb 1.000 euros i la publicació d'un article a *Omnis cellula*.

Aquesta nova iniciativa distingeix els estudiants que compaginen els estudis amb la investigació, ja sigui en un departament de recerca o fent estades de recerca a l'estranger. Sergi Regot col·labora amb l'equip de Francesc Posas a la Unitat de Senyalització Cel·lular del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF. El seu treball té a veure amb els esdeveniments que tenen lloc en el nucli d'una cèl·lula com a resposta a una situació d'estrès, àrea de recerca en la qual aquest equip d'investigadors està aportant molts bons resultats.

Conferència de Margarita Salas

Dintre del cicle de conferències *Bioconferències 2005*, la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida va convidar la professora Margarita Salas, prestigiosa biòloga molecular espanyola reconeguda internacionalment i membre des de 1983 de la European Molecular Biology Organization (EMBO), per donar el 28 d'abril la conferència titulada "El virus *fi29* como sistema modelo. De la biología molecular a la biotecnología" a l'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer.

Margarita Salas, professora d'investigació del CSIC, juntament amb el seu marit, l'investigador Eladio Viñuela, ha estat una pionera de la biologia molecular al nostre país. "Con los bacteriófagos nació la biología molecular", va manifestar la biòloga, raó per la qual ha dedicat gran part de la seva vida científica a estudiar un dels organismes més senzills que existeixen, el virus bacteriòfag *fi29*, un virus que infecta la bactèria *Bacillus suptilis*.

La recerca bàsica realitzada amb aquest petit organisme, a part de generar més de 50 tesis doctorals, va permetre donar el pas de la biologia a la biotecnologia i patentar un sistema *in vitro* capaç d'amplificar, és a dir, d'obtenir múltiples còpies de material genètic de qualsevol organisme, a partir de quatre proteïnes víriques essencials: l'ADN polimerasa, una proteïna terminal i les proteïnes p6 i SSB. La patent va ser adquirida posteriorment per una empresa americana i en l'actualitat el producte comercialitzat està permetent amplificar ADN genòmic humà que és emprat en els estudis de genotipat i en la construcció d'arxius d'ADN.

Descobert un nou sensor d'estrès oxidatiu cel·lular

Un estudi científic dirigit per Elena Hidalgo i realitzat per investigadors de la Unitat de Senyalització Cel·lular del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut ha posat de manifest com actuen les cèl·lules per mitigar els efectes dels oxidants intracel·lulars. El treball s'explica en l'article "A cysteine-sulfinic acid in peroxiredoxin regulates H_2O_2-sensing by the antioxydant Pap1 pathway", publicat a primers de juny a la revista *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS). La recerca ha estat realitzada en col·laboració amb el Laboratori d'Estrès Oxidatiu i Càncer del CEA (Saclay, França).

Les cèl·lules dels éssers vius necessiten mantenir una baixa concentració d'oxidants intracel·lulars per sobreviure. Si augmenta la concentració es produeix l'estrès oxidatiu i és quan les cèl·lules disposen de mecanismes per restaurar la situació fins a arribar a una concentració d'oxidants que les permeti continuar vives. Així, l'equip d'investigadors ha identificat en el llevat *Schizosaccharomyces pombe* un nou sistema sensor d'estrès oxidatiu compost per les proteïnes peroxiredoxina Tpx1 i Pap1, les quals s'activen o inactiven depenent de les dosis de l'oxidant peròxid d'hidrogen (H_2O_2).

Aquesta recerca bàsica esdevé indispensable per entendre els processos oxidatius cel·lulars, i serveix de base i de referència per a posteriors estudis en malalties neurodegeneratives, com per exemple l'Alzheimer. La causa d'aquestes malalties té a veure amb els processos d'envelliment i de mort cel·lular, processos tots ells oxidatius i que afecten a milions de persones.

VI Exporecerca Jove

La UPF va acollir enguany la sisena edició del certamen Exporecerca Jove, una iniciativa de l'associació Magma consistent en l'exposició de treballs de recerca de joves de 12 a 30 anys, que va tenir lloc a l'àgora Jordi Rubió i Balaguer els dies 7, 8 i 9 d'abril. Va comptar amb la presentació d'uns 120 treballs d'investigació, de temàtica lliure, elaborats per més de 300 estudiants procedents de diferents nivells acadèmics, des de l'ESO fins al tercer cicle universitari, alguns d'ells procedents de països estrangers.

La UPF va estar representada per un grup d'alumnes de tercer curs dels Estudis de Biologia, format per Gerard Cantero, Diana Reyes, Beatriz Antolín i Pablo Martínez. Hi van presentar el treball "ArBarna", un estudi centrat en la relació que les diferents cultures i períodes històrics de Barcelona han tingut amb els arbres més emblemàtics que es poden trobar a la ciutat. Van guanyar el segon premi dins de la categoria d'estudiants universitaris, consistent en el pagament de la inscripció a l'Expociència de Brussel·les celebrada el mes d'abril.

D'esquerra a dreta: Gerard Cantero, Diana Reyes, Beatriz Antolín i Pablo Martínez.

L'esperit de Bolonya*

Jaume Guillamet,
exdegà dels Estudis
de Periodisme, i
Miquel Berga,
degà de la Facultat
d'Humanitats
de la Universitat
Pompeu Fabra

Davant la sorpresa i el desconcert que han aixecat les propostes per a un nou catàleg de titulacions universitàries, potser calgui dir si responen o no a l'esperit de Bolonya. Només cal recordar els acords aconseguits en aquesta ciutat italiana per 30 governs el 1999 per veure que alguna cosa no va bé a Espanya en el procés d'adaptació a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

Si es tracta de fer convergir els sistemes educatius nacionals en un espai comú per facilitar la lliure circulació i intercanvi d'estudiants, difícil ho tindrem si no es planteja la convergència des dels mateixos criteris. Els dos pilars bàsics d'aquest ambiciós projecte són l'anomenat sistema europeu de transferència de crèdits (ECTS) i l'estructuració de les titulacions en un doble cicle oficial de grau i postgrau, que suma cinc anys.

No hi ha discussió sobre el crèdit europeu, que obliga a canvis importants en la manera d'ensenyar. El concepte actual de crèdit com nombre d'hores de classe impartides per un professor en una assignatura —10 hores per crèdit— dóna pas al nou concepte d'hores de treball d'un alumne —25 per crèdit, de les quals com a màxim la meitat han de correspondre a classes expositives o teòriques, les mal anomenades classes magistrals—, amb la introducció sistemàtica d'activitats pràctiques, tutories i seminaris, que facilitin i estimulin l'aprenentatge.

El problema està en l'estructura dels estudis superiors que es planteja com un conjunt de 5 anys o 300 crèdits, compost per un primer cicle o grau de 3 o 4 anys (180 o 240 crèdits) de titulacions bàsiques i generalistes i un segon cicle o postgrau de 2 o 1 anys (120 o 60 crèdits) de caràcter més professional i especialitzat.

Moltes de les propostes conegudes semblen defensar simples criteris de continuïtat de les titulacions vigents, amb majoria de carreres de 4 + 1 quan en els altres països de referència s'ha optat per l'anomenat 3 + 2. Un plantejament que resulta incompatible amb la reducció del nombre de titulacions de grau a favor del postgrau oficial potent i especialitzat del model acordat a Bolonya. El debat corporatiu ha derivat en molts casos en com mantenir el model vigent en comptes d'adaptar-se al nou.

L'actitud del Govern anterior —res intervencionista en aquesta matèria, a diferència de l'actitud que va tenir en altres reformes educatives— ha portat a aquesta situació. El Govern actual s'enfronta a una greu responsabilitat: fer o no la reforma que el compromís de Bolonya comporta. De moment, ha flexibilitzat en els seus decrets de grau i de postgrau l'opció tancada de 4 + 1 dels esborranys pels quals va haver de guiar-se abans.

Però les propostes conegudes perjudicarien, paradoxalment, les universitats més innovadores, que es van avançar a l'esperit de Bolonya amb estudis de gran demanda social i atractius per al mercat laboral. Segons cicles com el de Periodisme quedarien suprimits amb la fórmula 4 + 1. Una titulació generalista com Humanitats, que havia pres gran rellevància en l'última dècada, desapareixeria fins i tot del mapa universitari espanyol, amb la corresponent estupefacció de la comunitat acadèmica i en perjudici de milers d'estudiants i del mateix esperit de Bolonya.

**Aquest article va ser publicat a* La Vanguardia *el 14 de maig del 2005*

Redacció, producció i edició: Gabinet del Rectorat. Universitat Pompeu Fabra / Plaça de la Mercè, 10-12. 08002 Barcelona / Tel.: 93 542 20 00 / Fax: 93 542 20 94 / http://www.upf.edu / A/e: gabinet.rectorat@upf.edu
Fotografies: Frederic Camallonga / ISSN: 1696-0181 / DL: B-17.089-2003.